CSE708 Μηχανές Αναζήτησης & Ανάλυση Κειμένου

Διδάσκοντες
Γεωργία Κολωνιάρη, Γεώργιος Ευαγγελίδης

Πηγές υλικού μαθήματος

- Οι διαφάνειες του μαθήματος είναι από το opencourses.gr και το μάθημα Ανάκτηση Πληροφορίας (διδάσκουσα Ε. Πιτουρά, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων).
- Ένα άλλο αντίστοιχο μάθημα στο opencourses.gr είναι το Ανάκτηση Πληροφορίας (διδάσκων Α. Παπαδόπουλος, ΑΠΘ).
- Διαφάνειες και υλικό από τη διδασκαλία του μαθήματος Information Retrieval & Web Search στο Stanford και του Information Retrieval στο University of Munich που χρησιμοποιούν το textbook "Introduction to Information Retrieval" των Manning, Raghavan, Schütze.
- Αγγλική έκδοση του textbook σε html και pdf (προσφέρεται δωρεάν).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΑΝΟΙΚΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ανοικτάμαθήματα
opencourses

Ανάκτηση Πληροφορίας

Εισαγωγή, Boolean Μοντέλο

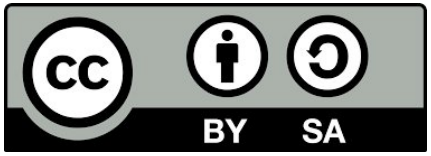
Διδάσκων: Καθ. Ε. Πιτουρά

CC BY SA

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΣΠΑ 2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Introduction to

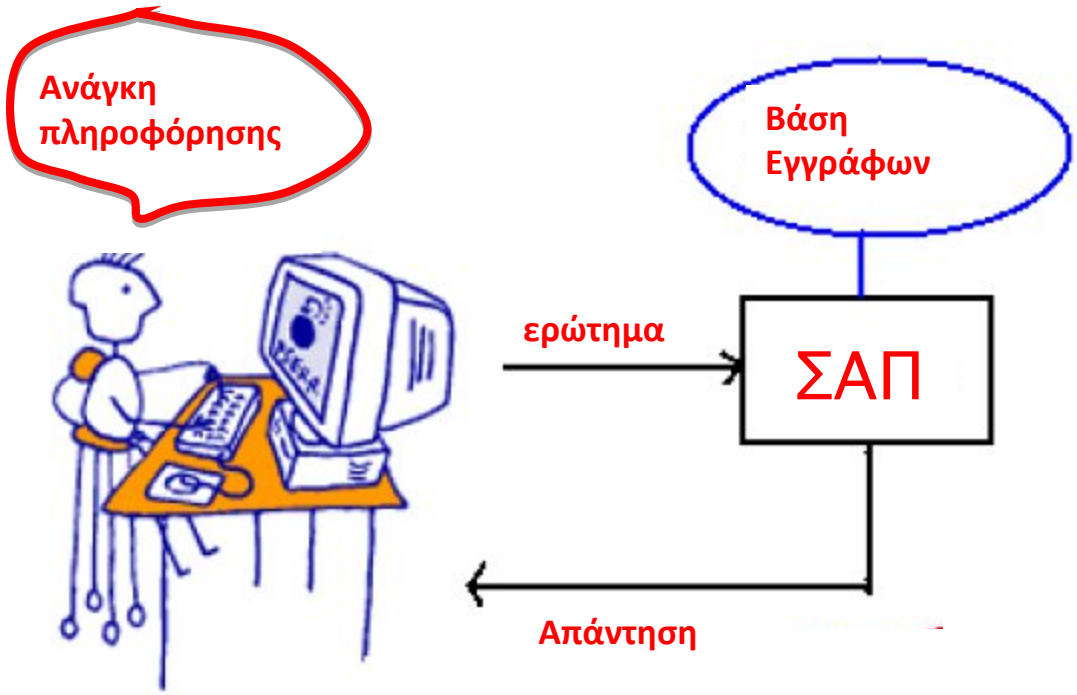
Information Retrieval

ΠΛΕ70: Ανάκτηση Πληροφορίας

Διδάσκουσα: Ευαγγελία Πιτουρά

Διάλεξη 1: Εισαγωγή. Ανάκτηση Boole

Τι είναι η «Ανάκτηση Πληροφορίας»;

Information retrieval – Ανάκτηση Πληροφορίας.

Γιατί να μας ενδιαφέρει;

Παλιότερα,

Βιβλιοθηκονόμους, βοηθούς νομικών επαγγελμάτων κλπ.

Γιατί να μας ενδιαφέρει;

Σήμερα - Μερικές εφαρμογές

Web search

Google 1 | Google

1 - eBizMBA Rank | 1,100,000,000 - Estimated Unique Monthly Visitors | 1 - Compete Rank | 1 - Quantcast Rank | 1 - Alexa Rank.
The Most Popular Search Engines | Updated 2/15/2014 | eBizMBA

bing 2 | Bing

14 - eBizMBA Rank | 285,000,000 - Estimated Unique Monthly Visitors | 5 - Compete Rank | 19 - Quantcast Rank | 19 - Alexa Rank.
The Most Popular Search Engines | Updated 2/15/2014 | eBizMBA

YAHOO! 3 | Yahoo! Search

18 - eBizMBA Rank | 250,000,000 - Estimated Unique Monthly Visitors | *8* - Compete Rank | *28* - Quantcast Rank | NA - Alexa Rank.
The Most Popular Search Engines | Updated 2/15/2014 | eBizMBA

Ask 4 | Ask

24 - eBizMBA Rank | 145,000,000 - Estimated Unique Monthly Visitors | 12 - Compete Rank | 24 - Quantcast Rank | 37 - Alexa Rank.
The Most Popular Search Engines | Updated 2/15/2014 | eBizMBA

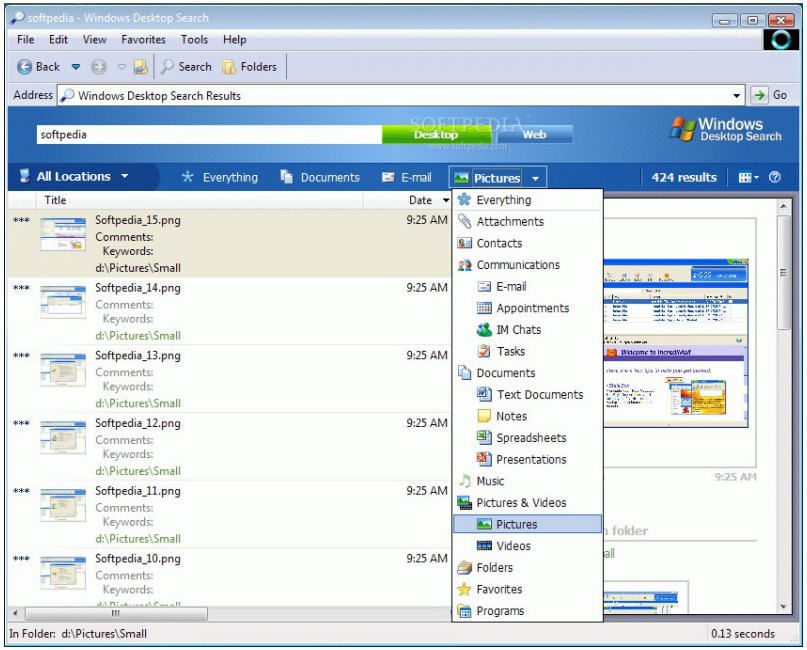
Aol. 5 | Aol Search

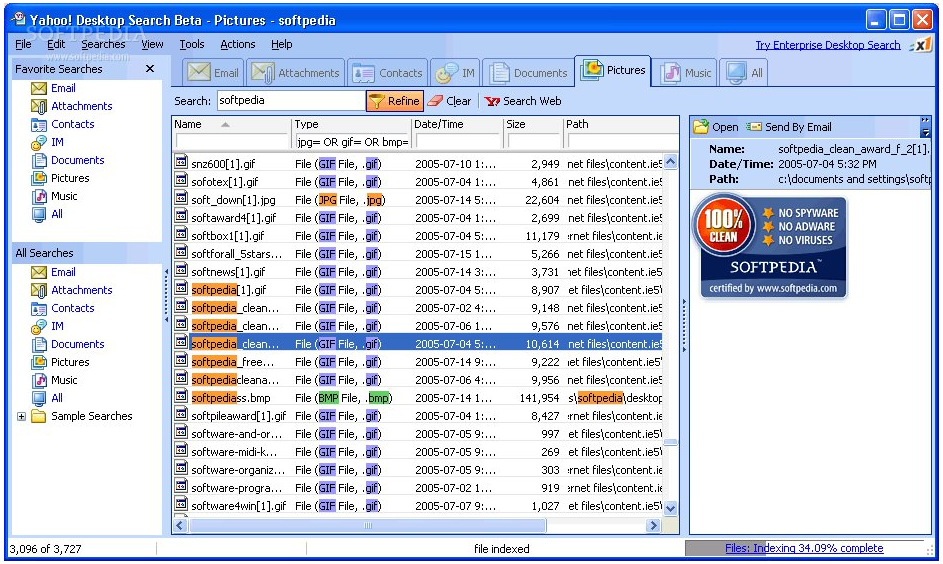
245 - eBizMBA Rank | 75,000,000 - Estimated Unique Monthly Visitors | *250* - Compete Rank | *240* - Quantcast Rank | NA - Alexa Rank.
The Most Popular Search Engines | Updated 2/15/2014 | eBizMBA

Γιατί να μας ενδιαφέρει;

Σήμερα - Μερικές εφαρμογές

Desktop search

Γιατί να μας ενδιαφέρει;

Σήμερα - Μερικές εφαρμογές

- Social search
- Digital libraries
- Enterprise search
- Domain specific search: Legal information retrieval.

Τι είναι η Ανάκτηση Πληροφορίας;

Ανάκτηση Πληροφορίας (Information Retrieval) - (IR)

- είναι η εύρεση υλικού κυρίως εγγράφων (**documents**) αδόμητης φύσης(*) (unstructured) που συνήθως έχουν τη μορφή κειμένου (**text**)
- το οποίο ικανοποιεί μια ανάγκη πληροφόρησης (**information need**)
- από μεγάλες συλλογές (συνήθως αποθηκευμένες σε υπολογιστές).

(*) όχι ακριβώς!

Αδόμητα δεδομένα

- Τυπικά αναφέρεται σε *ελεύθερο κείμενο*
- Επιτρέπει
  - Ερωτήματα με λέξεις κλειδιά (keywords) με πιθανούς τελεστές
  - Πιο περίπλοκες ερωτήσεις για έννοιες: π.χ.,
    - Βρες όλες τις web σελίδες για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων
- Κλασικό μοντέλο για αναζήτηση σε έγγραφα κειμένου.

Ανάκτηση Πληροφορίας vs Βάσεις Δεδομένων

Δομημένα δεδομένα

Ακολουθούν κάποιο σχήμα και είναι αποθηκευμένα με βάση κάποιο μοντέλο

Ερώτημα SQL

SELECT όνομα
FROM πλανήτες
WHERE δορυφόροι = 0
  OR δορυφόροι = 1
  OR δορυφόροι = 2

κωδικός	**όνομα**	**διάμετρος**	**δορυφόροι**
1	Ερμής	4880	0
2	Αφροδίτη	12103.6	0
3	Γη	12756.3	1
4	Αρης	6794	2
5	Δίας	142984	63
6	Κρόνος	120536	34
7	Ουρανός	51118	21
8	Ποσειδώνας	49532	13
9	Πλούτωνας	2274	3

Το ερώτημα είναι σαφές, προσδιορίζει επακριβώς τη συνθήκη που πρέπει να ικανοποιεί κάθε αποτέλεσμα που εμφανίζεται στην έξοδο.

Ανάκτηση Πληροφορίας vs Βάσεις Δεδομένων

Συλλογή εγγράφων

d1 : Ο κομήτης του Χάλεϋ μας επισκέπτεται περίπου κάθε εβδομήντα έξι χρόνια.
d2 : Ο κομήτης του Χάλεϋ πήρε το όνομά του από τον αστρονόμο Εντμοντ Χάλεϋ.
d3 : Ενας κομήτης διαγράφει ελλειπτική τροχιά.
d4 : Ο πλανήτης Αρης έχει δύο φυσικούς δορυφόρους, το Δείμο και το Φόβο.
d5 : Ο πλανήτης Δίας έχει 63 γνωστούς φυσικούς δορυφόρους.
d6 : Ενας κομήτης έχει μικρότερη διάμετρο από ότι ένας πλανήτης.
d7 : Ο Αρης είναι ένας πλανήτης του ηλιακού μας συστήματος.
…

Πληροφοριακή ανάγκη: πληροφορίες για τον κομήτη του Χάλεϋ
Ερώτημα: Χάλεϋ

Διαισθητικά αντιλαμβανόμαστε ότι τα έγγραφα *d*1 και *d*2 σχετίζονται περισσότερο με το ερώτημα από ότι τα υπόλοιπα έγγραφα.

Ανάκτηση Πληροφορίας vs Βάσεις Δεδομένων

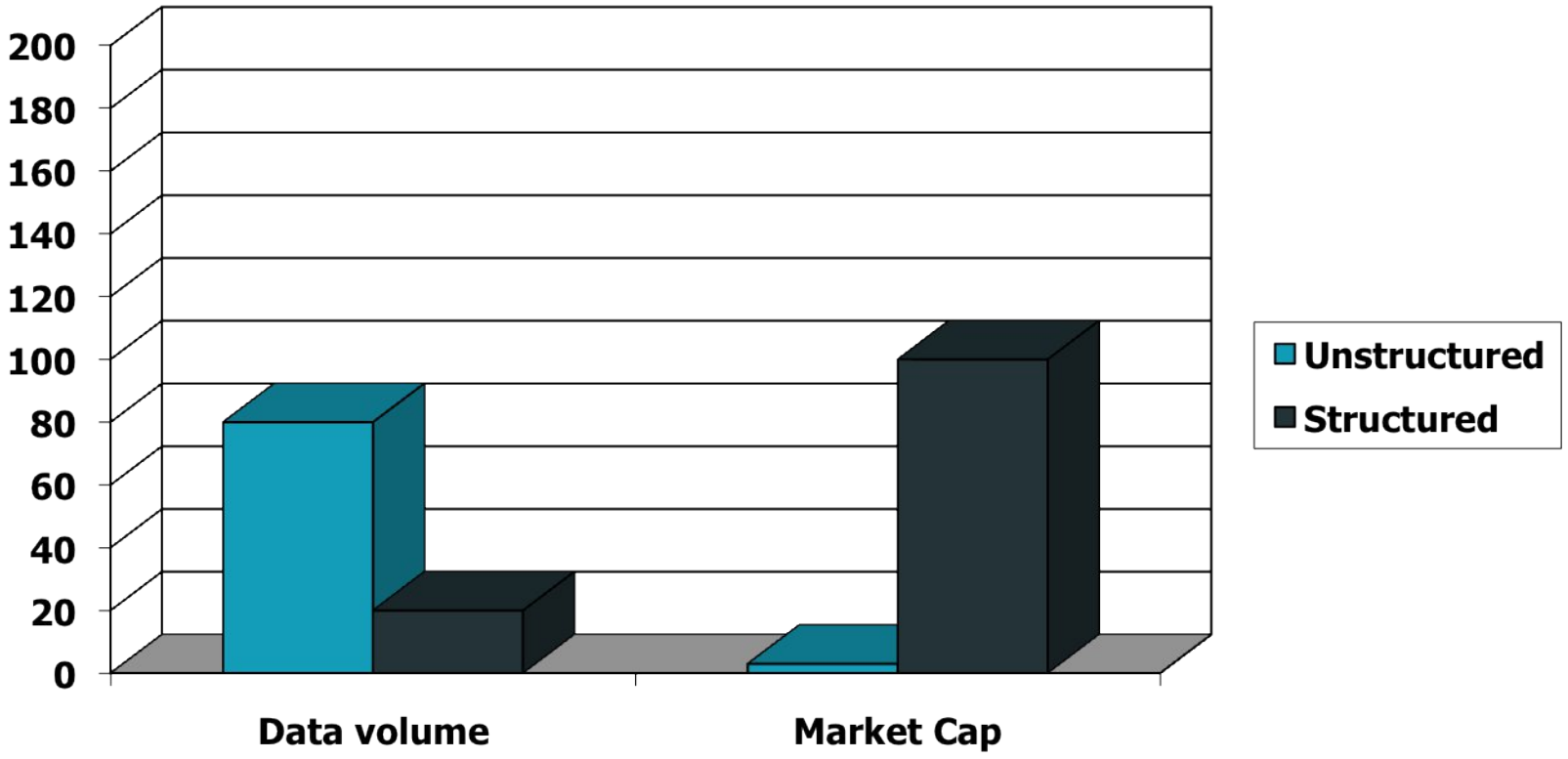
Χαρακτηριστικό	ΣΔΒΔ	ΣΑΠ
είδος δεδομένων	δομημένα	αδόμητα, ημι-δομημένα
τύπος δεδομένων	αριθμητικά, αλφαριθμητικά	έγγραφα (κειμένου)
γλώσσα ερωτημάτων	SQL	φυσική γλώσσα, λέξεις κλειδιά (keywords)
ερώτημα	σαφές	ασαφές
αποτελέσματα	χωρίς βαθμολόγηση	βαθμολογημένα

Ημιδομημένα δεδομένα

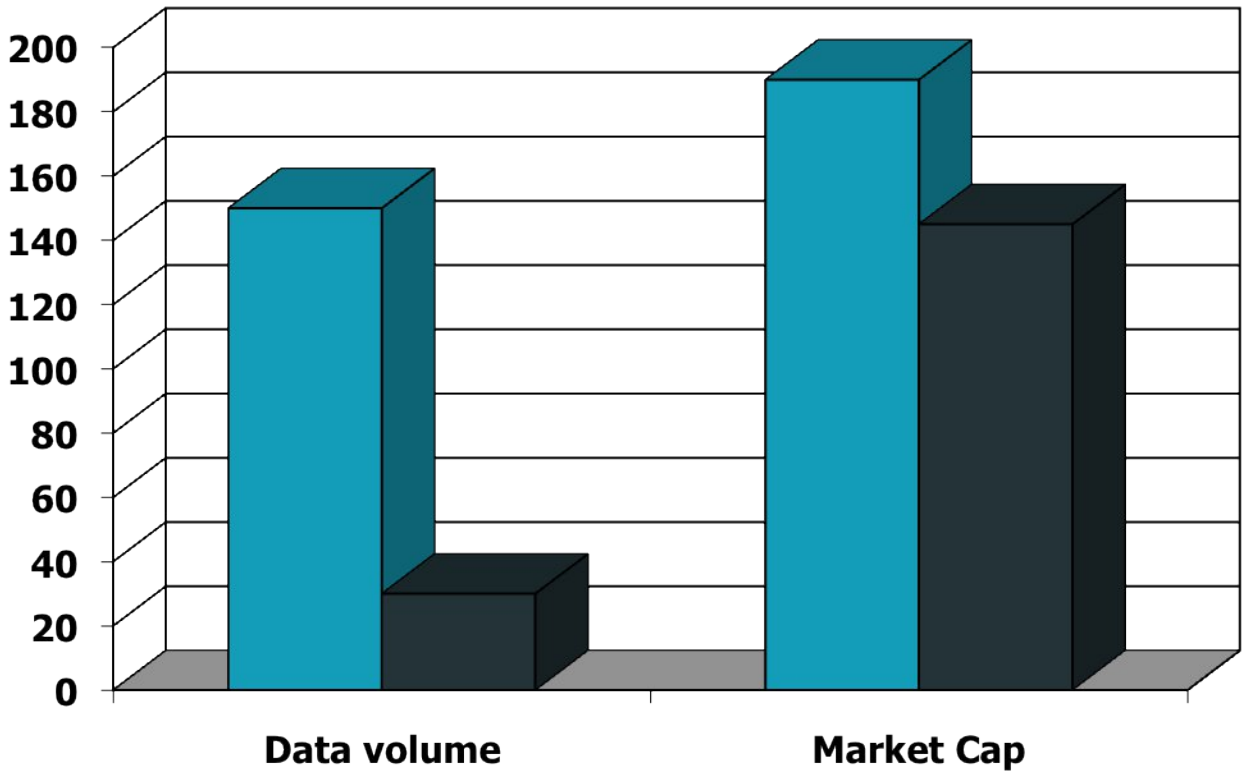
- Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχουν αμιγώς μη δομημένα δεδομένα
  - π.χ., αυτή η διαφάνεια έχει διακριτές ζώνες όπως *Title* και *Bullets*
  - *Web pages;*
  - *Emails;*
- «Ημιδομημένη» αναζήτηση όπως:
  - *Title* contains ημιδομημένα AND *Bullets* contain ζώνες

… και βέβαια υπάρχει πάντα η γλωσσική δομή.

Αδόμητα (κείμενο) vs. Δομημένα (βάσεις δεδομένων) δεδομένα το 1996

Αδόμητα (κείμενο) vs. Δομημένα (βάσεις δεδομένων) δεδομένα το 2009

Αδόμητα (κείμενο) vs. Δομημένα (βάσεις δεδομένων) δεδομένα σήμερα;

Web 2.0 User generated content (social networks, blogs, etc).

Example: *Facebook search.*

Οχι μόνο ανάκτηση!

- Κατηγοριοποίηση (classification)

  Τοποθέτηση εγγράφων στη σωστή κατηγορία

  (Παράδειγμα: email spam)
- Συσταδοποίηση (clustering)

  Ομαδοποίηση σχετικών εγγράφων και περίληψη
- «Φιλτράρισμα»

  Με βάση κριτήρια σχετικότητας
- Συστάσεις (recommendations)

Σε διαφορετική κλίμακα!

- Στο web/διαδίκτυο.

  Δισεκατομμύρια έγγραφα σε εκατομμύρια υπολογιστές. Θέματα;
- Προσωπική ανάκτηση πληροφορίας.

  (στον προσωπικό υπολογιστή, email, κλπ) Θέματα;
- Σε επίπεδο επιχείρησης, οργανισμού, τομέα.

Τι άλλο θα δούμε σήμερα;

1. Μια μικρή εισαγωγή στο απλούστερο μοντέλο αναζήτησης (Boolean) (Κεφάλαιο 1 του Βιβλίου).

   Ενα απλό σύστημα ΑΠ (βασικές δομές δεδομένων και παραδείγματα ερωτημάτων).

1. Λίγα διαδικαστικά.

Αδόμητα δεδομένα το 1680

Αδόμητα δεδομένα το 1680

- Ποια θεατρικά έργα του Shakespeare περιέχουν τις λέξεις ***Brutus*** *και* ***Caesar*** αλλά όχι τη λέξη ***Calpurnia*** ***(Brutus*** *AND* ***Caesar*** *AND NOT* ***Calpurnia)***;

- Να διαβάσουμε όλα τα έργα σειριακά από την αρχή σημειώνοντας …

- Θα μπορούσαμε να κάνουμε `grep` σε όλα τα έργα για ***Brutus*** και ***Caesar,*** και να σβήσουμε τις γραμμές που περιέχουν τη λέξη ***Calpurnia.***

Αδόμητα δεδομένα το 1680

- Γιατί όχι;
  - Αργό (για μεγάλες συλλογές).
  - Grep line-oriented, ανάκτηση πληροφορίας document-oriented.
  - *NOT* ***Calpurnia*** δεν είναι εύκολο.
  - Επιπρόσθετες λειτουργικότητα (π.χ., βρες τη λέξη ***Romans*** κοντά στο ***countrymen***).
  - Διάταξη! Ranked retrieval (τα «καλύτερα» έγγραφα ανάμεσα σε αυτά που ικανοποιούν την ερώτηση).
    - Σε επόμενα μαθήματα …

Για να δούμε τα βασικά …

- *Το Boolean μοντέλο*

Δυαδική μήτρα (πίνακας) σύμπτωσης M

Γραμμές: Term (όροι, λέξεις)

Στήλες: Document (έγγραφα, έργα)

$M[i, j] = 1$, αν ο όρος i εμφανίζεται στο έγγραφο j

0, αλλιώς

Term-document incidence (μήτρα σύμπτωσης)

	Antony and Cleopatra	Julius Caesar	The Tempest	Hamlet	Othello	Macbeth
Antony	1	1	0	0	0	1
Brutus	1	1	0	1	0	0
Caesar	1	1	0	1	1	1
Calpurnia	0	1	0	0	0	0
Cleopatra	1	0	0	0	0	0
mercy	1	0	1	1	1	1
worser	1	0	1	1	1	0

Brutus AND **Caesar** BUT NOT **Calpurnia**

1 αν το έργο περιέχει τη λέξη, 0 αλλιώς

Οι όροι ως διανύσματα

- Εχουμε ένα δυαδικό διάνυσμα για κάθε όρο και κάθε έγγραφο.

- Για να απαντήσουμε στην ερώτηση: παίρνουμε τα διανύσματα για το ***Brutus, Caesar*** και το συμπλήρωμα του διανύσματος για το ***Calpurnia*** → bitwise *AND*.

- 110100 *AND* 110111 *AND* 101111 = 100100.

Οι απαντήσεις:

- Antony and Cleopatra, Act III, Scene ii

Agrippa [Aside to DOMITIUS ENOBARBUS]: Why, Enobarbus,
When Antony found Julius ***Caesar*** dead,
He cried almost to roaring; and he wept
When at Philippi he found ***Brutus*** slain.

- Hamlet, Act III, Scene ii

Lord Polonius: I did enact Julius ***Caesar*** I was killed i' the Capitol; ***Brutus*** killed me.

Βασικές Εννοιες

- Συλλογή (Collection - corpus): Σταθερό σύνολο από έγγραφα.
- Στόχος: Ανάκτηση των εγγράφων που περιέχουν πληροφορία που είναι σχετική/συναφής (relevant) με την ανάγκη πληροφόρησης (information need) του χρήστη και τον βοηθά να ολοκληρώσει κάποιο έργο (task).

✓Διαφορά μεταξύ: information need και ερωτήματος (query).

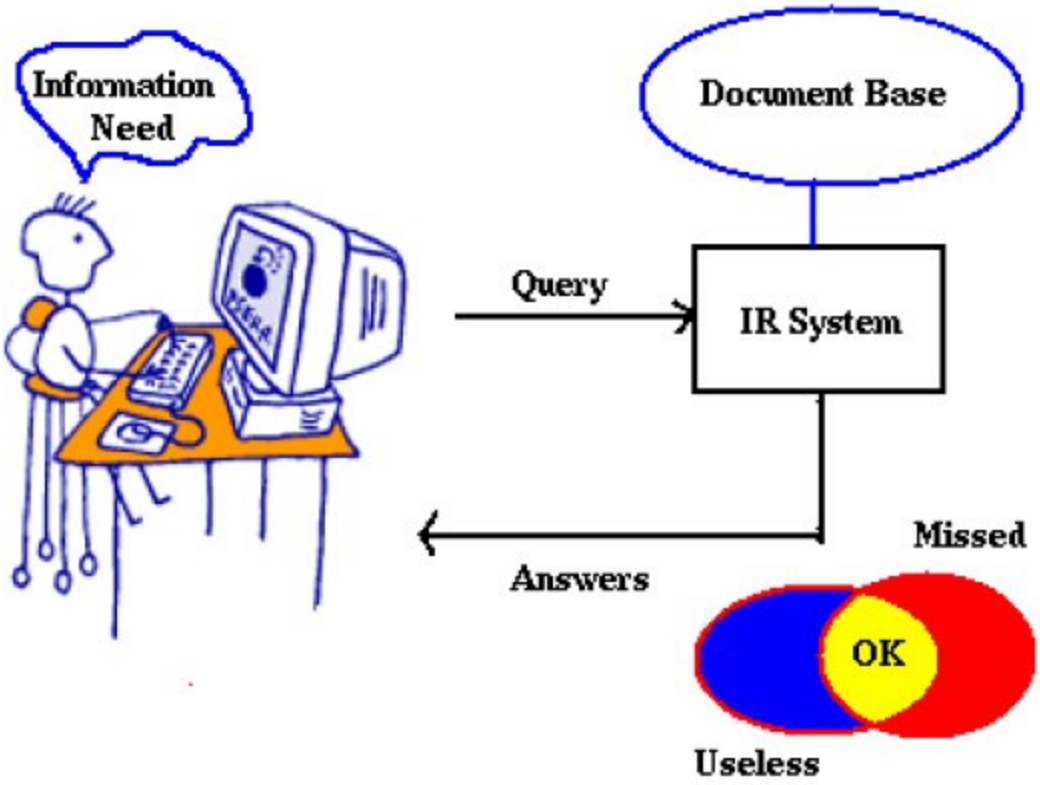
Αποτελεσματικότητα

Αποτελεσματικότητα (effectiveness): Πόσο καλά είναι τα έγγραφα που ανακτήθηκαν;

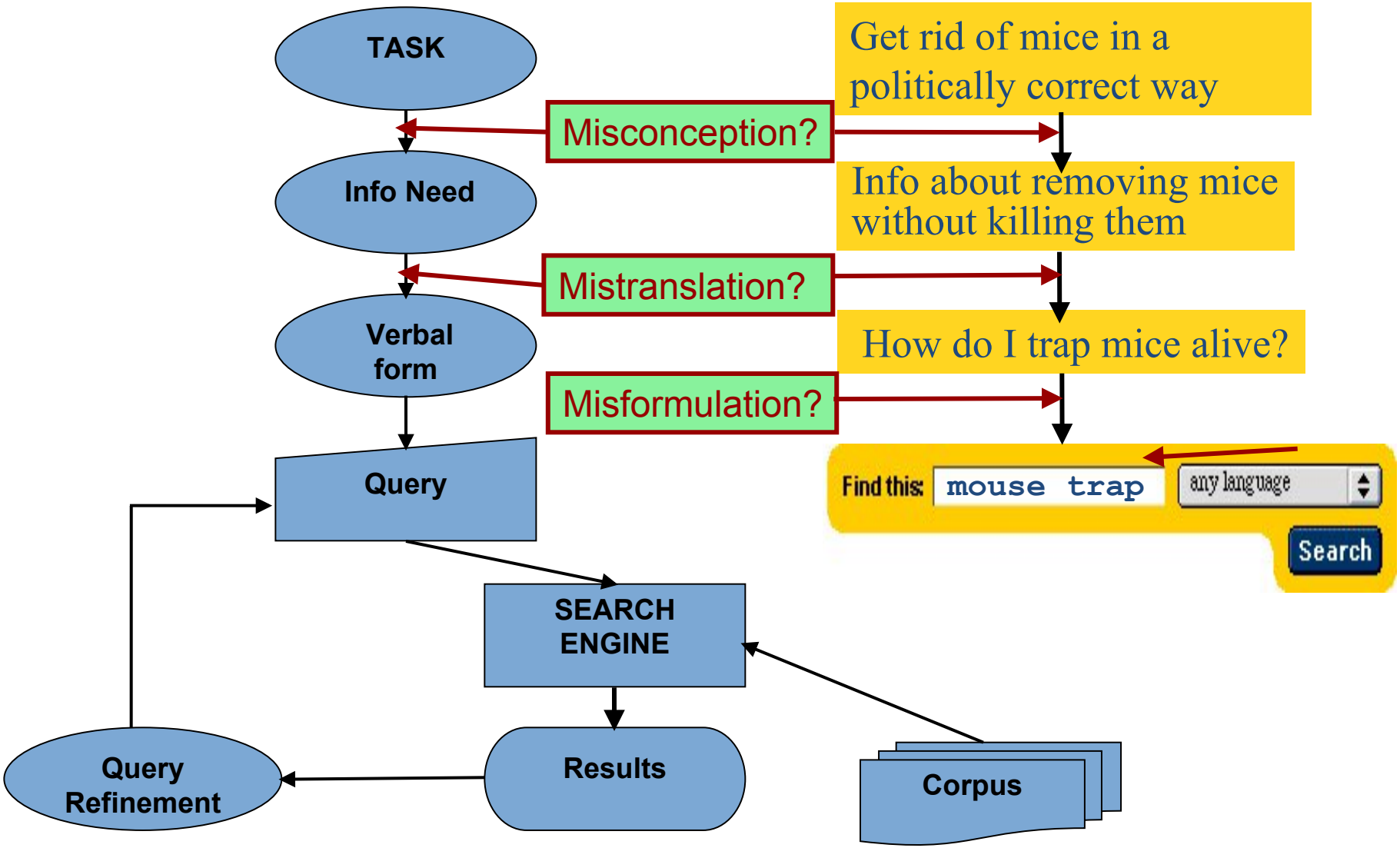
- *Ακρίβεια (Precision)*: Το ποσοστό των εγγράφων που ανακτήθηκαν που είναι συναφή με την ανάγκη πληροφόρησης του χρήστη.
- *Ανάκληση (Recall)* : Το ποσοστό των συναφών με την ανάγκη πληροφόρησης του χρήστη εγγράφων της συλλογής που ανακτήθηκαν από το σύστημα.
  - Περισσότερα στο μέλλον.

✓Διαφορά μεταξύ: αποτελεσματικότητας (effectiveness) και απόδοσης (efficiency).

Βασικές Εννοιες

Το κλασικό μοντέλο αναζήτησης (search model)

Μεγαλύτερες συλλογές

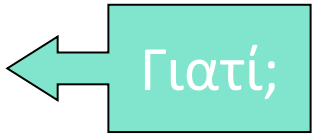
- Ας θεωρήσουμε *N* = 1 εκατομμύρια έγγραφα, το καθένα με περίπου 1000 λέξεις (~2-3 σελίδες βιβλίου).

- Κατά μέσο όρο 6 bytes/λέξη συμπεριλαμβανομένων κενών/συμβόλων στίξης
  - 6GB δεδομένων.

- Εστω ότι ανάμεσα τους υπάρχουν *M* = 500K διακριτοί (*distinct)* όροι.

Πόσο είναι το μέγεθος του πίνακα;

- Ο 500K x 1M πίνακας έχει μισό τρισεκατομμύριο 0 και 1.
- Αλλά δεν έχει περισσότερα από ένα δισεκατομμύριο 1.
  - Ο πίνακας είναι εξαιρετικά αραιός (sparse) – τουλάχιστον το 99.8% είναι 0.
- Ποια είναι μια καλύτερη αναπαράσταση;
  - Καταγράφουμε μόνο τις θέσεις του 1.

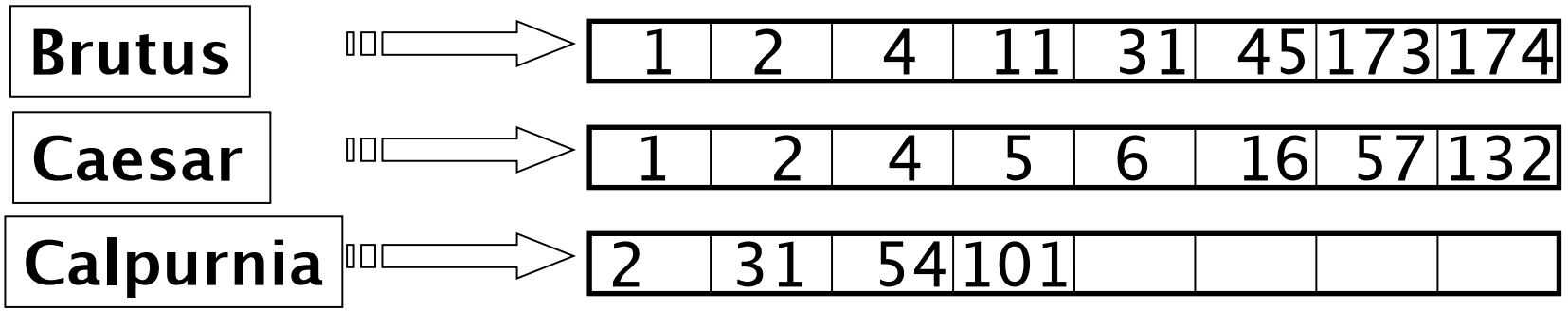
Αντεστραμμένο ευρετήριο (Inverted index)

Αντεστραμμένο ευρετήριο ή αρχείο (Inverted index/file).

- Για κάθε όρο (term) *t*, διατηρούμε μια λίστα με όλα τα έγγραφα που περιέχουν το *t*.
  - Κάθε έγγραφο χαρακτηρίζεται από ένα αναγνωριστικό εγγράφου (**docID**), πχ αριθμό που ανατίθεται σειριακά στα έγγραφα κατά τη δημιουργία τους.

Αντεστραμμένο ευρετήριο

- Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε σταθερού μεγέθους arrays για αυτό;

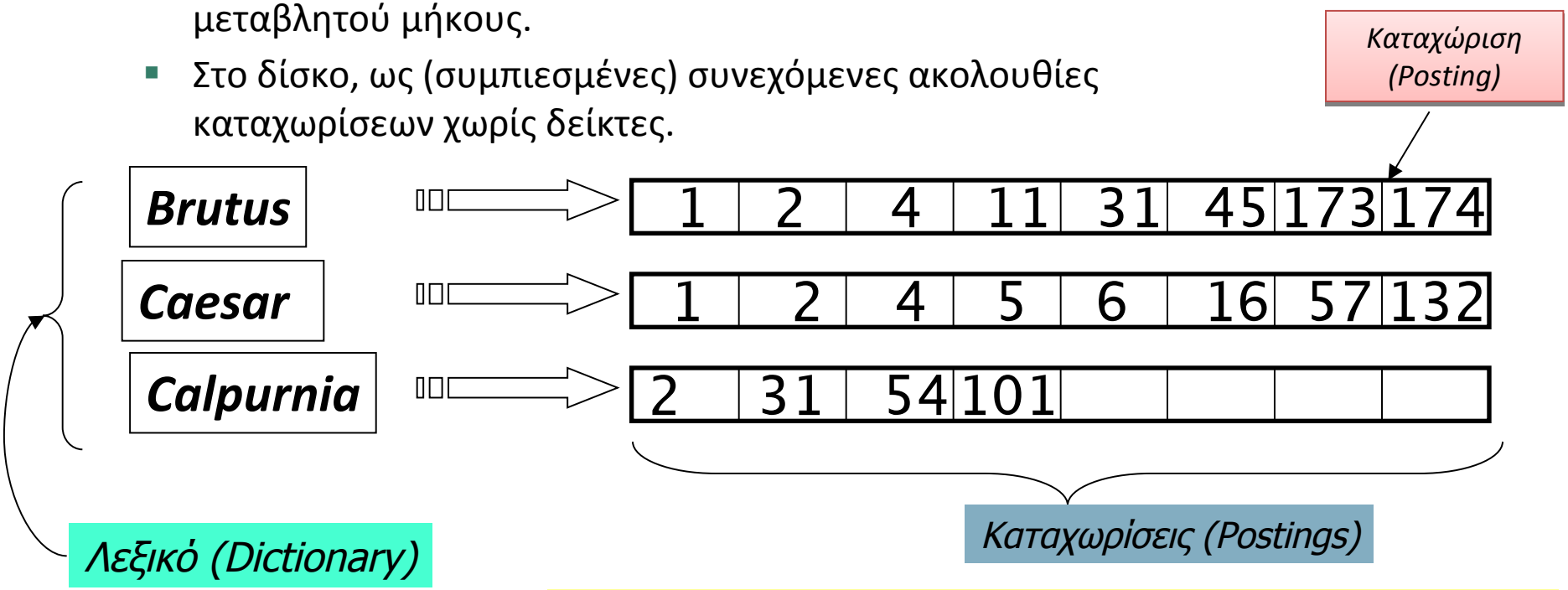
Τι γίνεται αν η λέξη **Caesar** προστεθεί στο έγγραφο 14;

Αντεστραμμένο ευρετήριο

- Χρειαζόμαστε μεταβλητού μεγέθους **λίστες καταχωρίσεων (postings lists).**

  Ποια δομή δεδομένων είναι κατάλληλη;

  - Στη μνήμη, απλά-διασυνδεδεμένες λίστες (skip lists) ή πίνακες μεταβλητού μήκους.
  - Στο δίσκο, ως (συμπιεσμένες) συνεχόμενες ακολουθίες καταχωρίσεων χωρίς δείκτες.

Σε διάταξη με βάση το docID (θα δούμε σε λίγο γιατί!).

Βασική Ορολογία

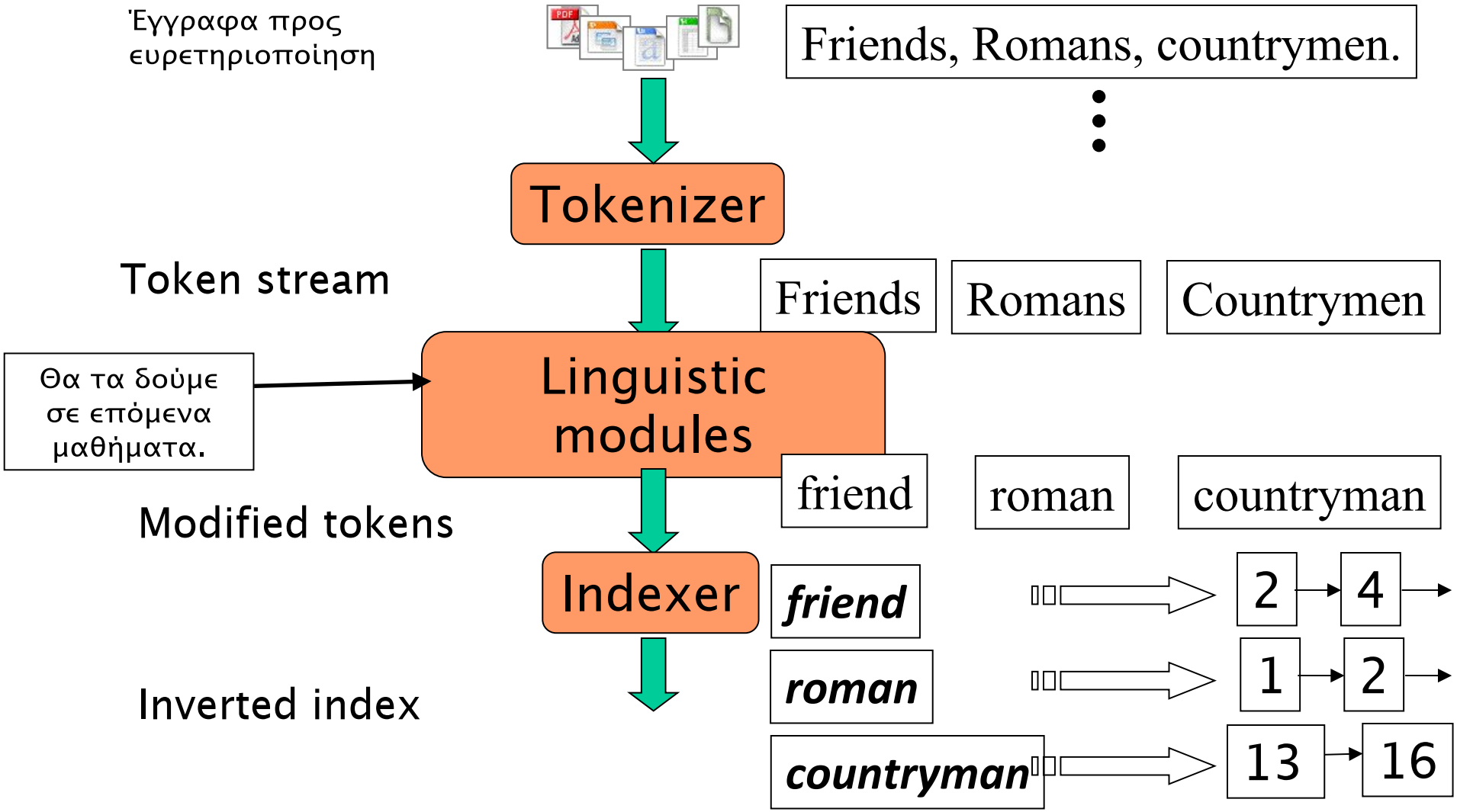
- Αντεστραμμένο ευρετήριο.

- Λίστες καταχωρίσεων – μία για κάθε όρο.
  - Καταχώριση – ένα στοιχείο της λίστας.
- ✓ Κάθε λίστα είναι διατεταγμένη με το DocID.

- Λεξιλόγιο (Vocabulary): το σύνολο των όρων.
- Λεξικό (Dictionary) δομή δεδομένων για τους όρους.
- ✓ Αρχικά ας θεωρήσουμε αλφαβητική διάταξη.

Το δημιουργούμε από πριν, θα δούμε πως.

Κατασκευή του αντεστραμμένου ευρετηρίου

Βήματα του Indexer: Ακολουθία Token

- Ακολουθία από ζεύγη (Modified token, Document ID).

Doc 1

I did enact Julius Caesar I was killed i' the Capitol; Brutus killed me.

Doc 2

So let it be with Caesar. The noble Brutus hath told you Caesar was ambitious.

Term	docID
I	1
did	1
enact	1
julius	1
caesar	1
I	1
was	1
killed	1
i'	1
the	1
capitol	1
brutus	1
killed	1
me	1
so	2
let	2
it	2
be	2
with	2
caesar	2
the	2
noble	2
brutus	2
hath	2
told	2
you	2
caesar	2
was	2
ambitious	2

Βήματα του Indexer: Ταξινόμηση (sort)

- Ταξινόμηση με βάση τους όρους.
  - Και μετά το docID.

Βασικό βήμα της ευρετηριοποίησης

Term	docID
I	1
did	1
enact	1
julius	1
caesar	1
I	1
was	1
killed	1
i'	1
the	1
capitol	1
brutus	1
killed	1
me	1
so	2
let	2
it	2
be	2
with	2
caesar	2
the	2
noble	2
brutus	2
hath	2
told	2
you	2
caesar	2
was	2
ambitious	2

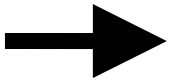
Term	docID
ambitious	2
be	2
brutus	1
brutus	2
capitol	1
caesar	1
caesar	2
caesar	2
did	1
enact	1
hath	1
I	1
I	1
i'	1
it	2
julius	1
killed	1
killed	1
let	2
me	1
noble	2
so	2
the	1
the	2
told	2
you	2
was	1
was	2
with	2

Βήματα του Indexer: Λεξικό & Καταχωρίσεις

- Πολλαπλές εμφανίσεις του όρου σε ένα έγγραφο συγχωνεύονται (merged).
- Διαχωρισμός σε *λεξικό* και *καταχωρίσεις*
- Προσθέτουμε και πληροφορία για τη συχνότητα εγγράφων (doc. frequency).

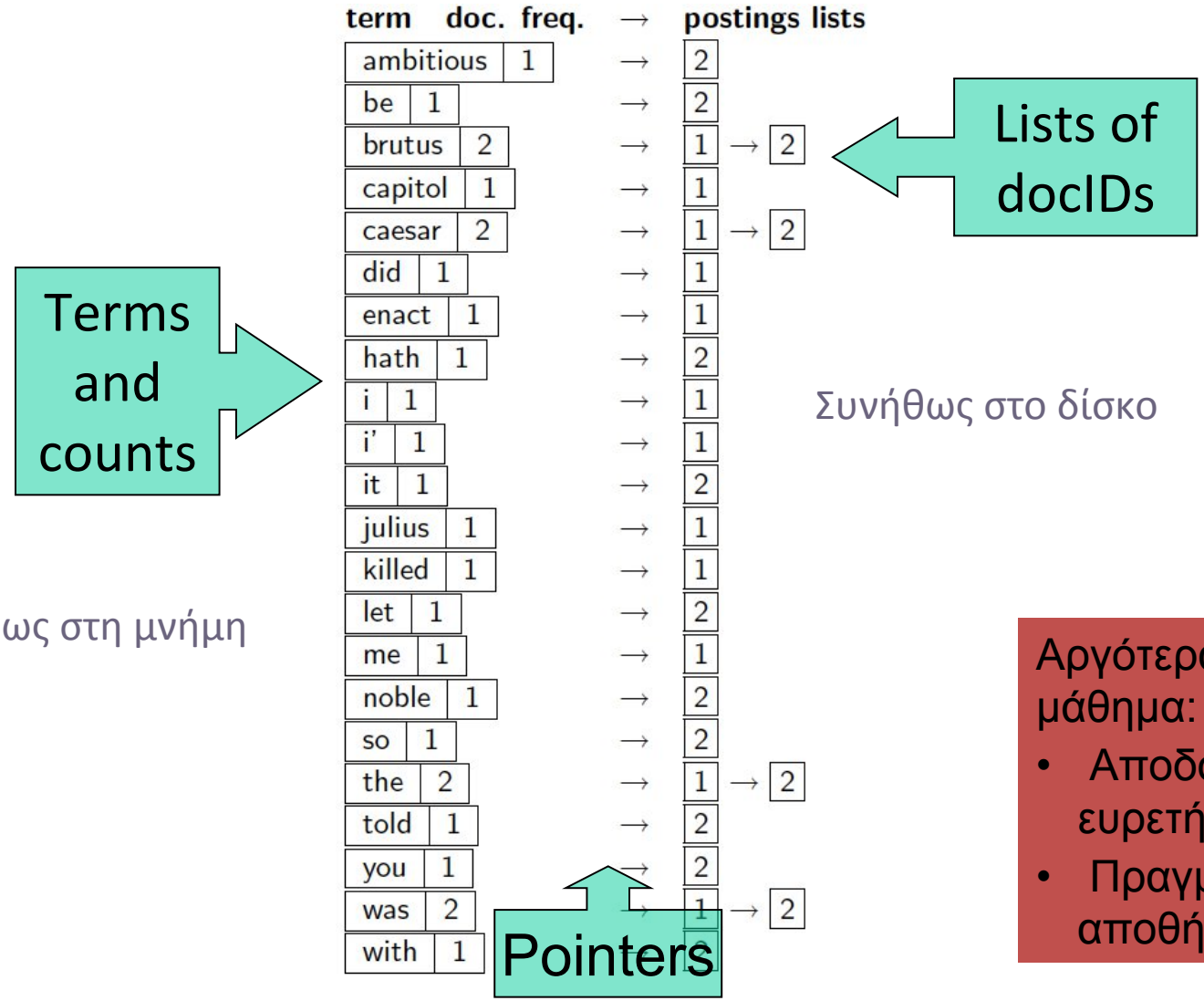
Γιατί τη συχνότητα;
Επίσης, συχνότητα όρου (term frequency)

Term	docID
ambitious	2
be	2
brutus	1
brutus	2
capitol	1
caesar	1
caesar	2
caesar	2
did	1
enact	1
hath	1
I	1
I	1
i'	1
it	2
julius	1
killed	1
killed	1
let	2
me	1
noble	2
so	2
the	1
the	2
told	2
you	2
was	1
was	2
with	2

term	doc. freq.	→	postings lists
ambitious	1	→	2
be	1	→	2
brutus	2	→	1 → 2
capitol	1	→	1
caesar	2	→	1 → 2
did	1	→	1
enact	1	→	1
hath	1	→	2
i	1	→	1
i'	1	→	1
it	1	→	2
julius	1	→	1
killed	1	→	1
let	1	→	2
me	1	→	1
noble	1	→	2
so	1	→	2
the	2	→	1 → 2
told	1	→	2
you	1	→	2
was	2	→	1 → 2
with	1	→	2

Πόσο χώρο χρειαζόμαστε;

Συνήθως στο δίσκο

Συνήθως στη μνήμη

Αργότερα στο μάθημα:

- Αποδοτικά ευρετήρια
- Πραγματική αποθήκευση

Φτιάξαμε το ευρετήριο, τώρα;

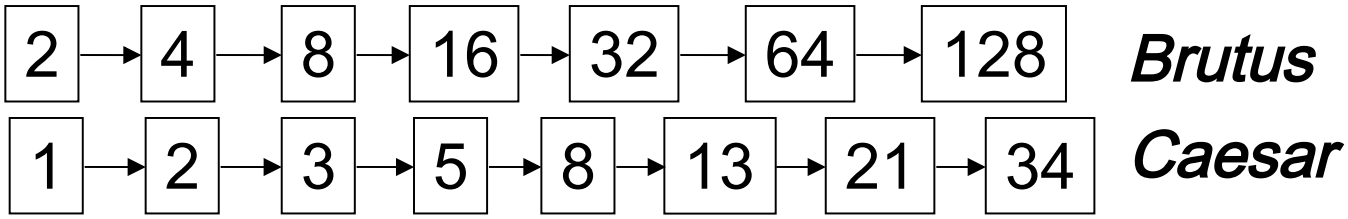
- Πώς επεξεργαζόμαστε μια ερώτηση;
  - Αργότερα – τί άλλου είδους ερωτήσεις;

Επεξεργασία ερωτήσεων: AND

- Εστω η ερώτηση:

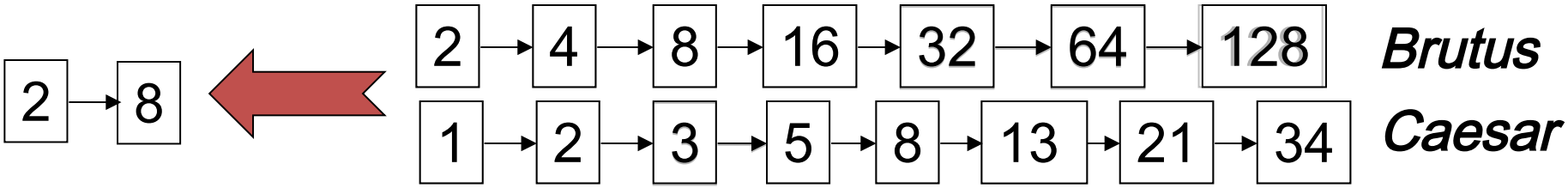
  Brutus** AND **Caesar.

  - Βρες το ***Brutus*** στο Λεξικό
    - Ανάκτησε τις καταχωρίσεις.
  - Βρες το ***Caesar*** στο Λεξικό
    - Ανάκτησε τις καταχωρίσεις.
  - "Συγχώνευσε" τις δυο καταχωρίσεις (για τον υπολογισμό της τομής):

Η συγχώνευση (merge)

- Διέσχισε τις δύο λίστες ταυτόχρονα, σε χρόνο γραμμικό (linear) στο συνολικό αριθμό των καταχωρίσεων.

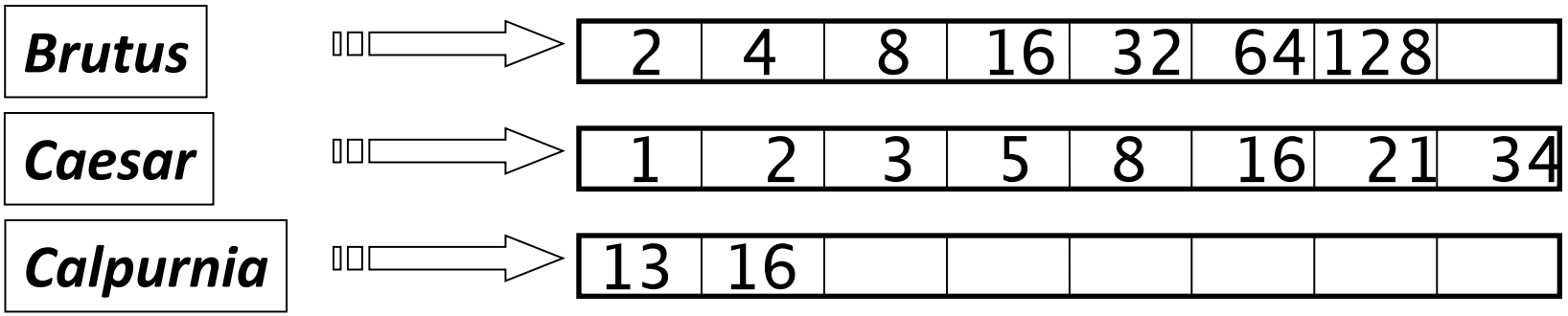
Αν τα μήκη των λιστών είναι *x* και *y*, η συγχώνευση παίρνει O(*x*+*y*) λειτουργίες.
Σημαντικό: οι καταχωρίσεις πρέπει να είναι διατεταγμένες με βάση το docID.

Ο αλγόριθμος συγχώνευσης

```
INTERSECT(p1, p2)
 1  answer ← ⟨ ⟩
 2  while p1 ≠ NIL and p2 ≠ NIL
 3  do if docID(p1) = docID(p2)
 4        then ADD(answer, docID(p1))
 5             p1 ← next(p1)
 6             p2 ← next(p2)
 7        else if docID(p1) < docID(p2)
 8                then p1 ← next(p1)
 9                else p2 ← next(p2)
10  return answer
```

Βελτιστοποίηση ερωτήματος

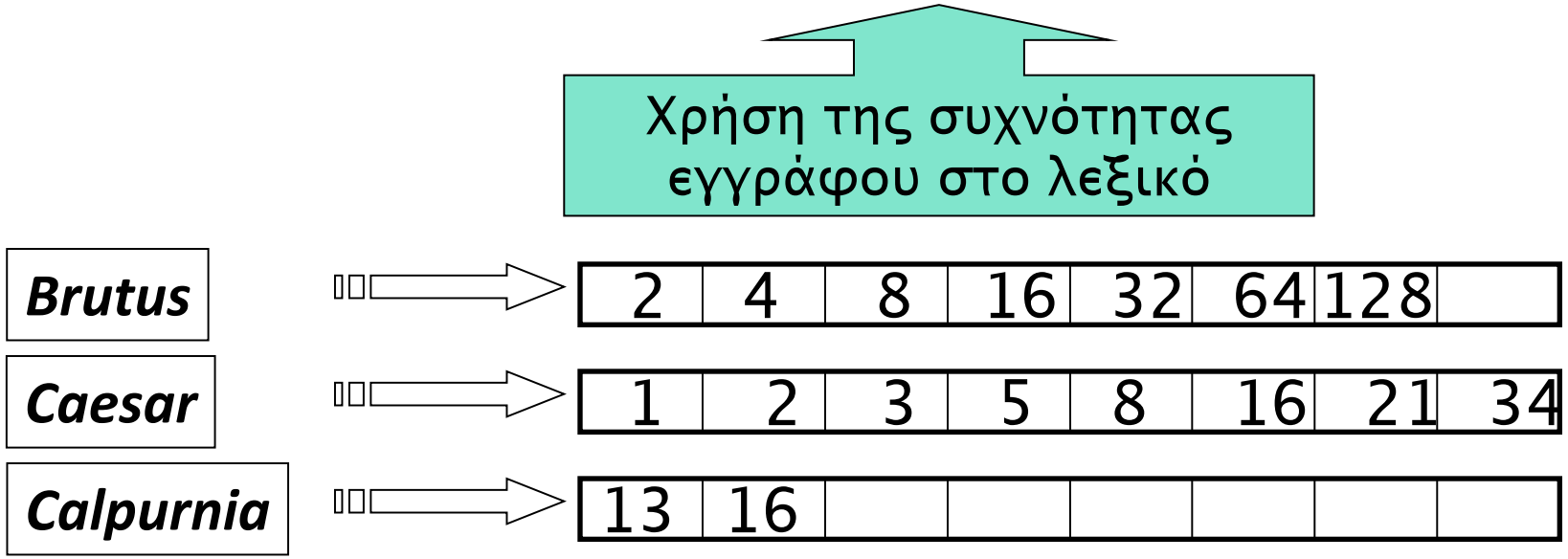
- Ποια είναι *βέλτιστη σειρά* για την επεξεργασία ενός ερωτήματος;
- Εστω μια ερώτηση που είναι το *AND n* όρων.
- Για καθέναν από τους *n* όρους, βρες τις καταχωρίσεις του και εκτέλεσε το *AND* σε όλες.

Query: ***Brutus*** *AND* ***Calpurnia*** *AND* ***Caesar.***

Βελτιστοποίηση ερωτήματος

- Επεξεργασία με αύξουσα συχνότητα:
  - *Ξεκίνησε με το μικρότερο σύνολο και συνέχισε μειώνοντας και άλλο το αποτέλεσμα*

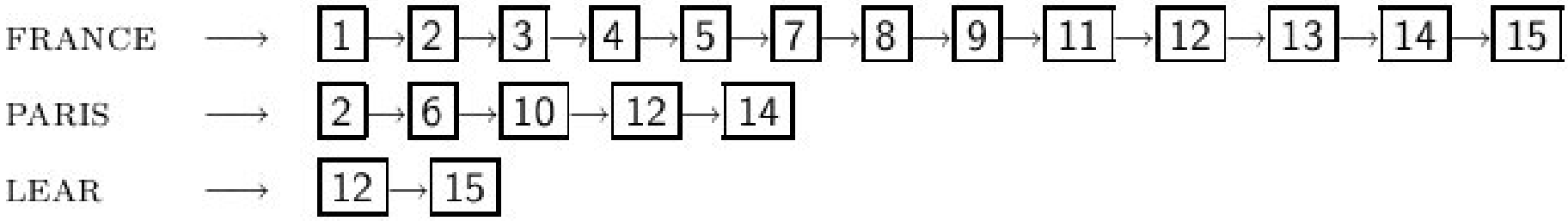
Εκτέλεση του ερωτήματος ως (***Calpurnia*** *AND* ***Brutus)*** *AND* ***Caesar***.

Βελτιστοποίηση ερωτήματος

Π.χ., *(**madding** OR **crowd**) AND (**ignoble** OR **strife**)*

- Βρες τη συχνότητας εγγράφου για όλους τους όρους.
- Εκτίμησε το μέγεθος κάθε *OR* (συντηρητικά: ως το άθροισμα των συχνοτήτων εγγράφου).
- Επεξεργασία του ερωτήματος κατά αύξουσα σειρά κάθε όρου.

Βελτιστοποίηση ερωτήματος: παράδειγμα

((paris AND NOT france) OR lear).

Παρατήρηση

- Δοκιμάστε το https://www.rhymezone.com/

Boolean ερωτήματα: Ακριβές ταίριασμα (Exact match)

- Το Boolean μοντέλο ανάκτησης απαντά ερωτήματα που είναι Boolean εκφράσεις:
  - Χρήση *AND, OR* και *NOT* για το συνδυασμό όρων
    - Θεωρούν κάθε έγγραφο ως ένα **σύνολο** όρων
    - Είναι ακριβές (precise): *ένα έγγραφο είτε ικανοποιεί τη συνθήκη είτε όχι.*
  - Ισως, το απλούστερο μοντέλο
- Το βασικό μοντέλο σε εμπορικά συστήματα για 3 δεκαετίες (πριν τον web).
- Πολλά συστήματα ακόμα Boolean:
  - Email, library catalog, Mac OS X Spotlight.

Η Google χρησιμοποιεί το Boolean μοντέλο;

Παράδειγμα: WestLaw http://www.westlaw.com/

- Μεγάλο εμπορικό (συνδρομές επί πληρωμή) σύστημα.
- Αναζήτηση σε νομικά κείμενα (άρχισε το 1975, η διάταξη προστέθηκε το 1992).
- Δεκάδες terabytes δεδομένων - 700,000 χρήστες.
- Η πλειοψηφία των χρηστών *ακόμα* χρησιμοποιεί Boolean ερωτήματα.

Παράδειγμα: WestLaw http://www.westlaw.com/

- Παράδειγμα:
  - *Ανάγκη πληροφόρησης:* What is the statute of limitations in cases involving the federal tort claims act?
  - *Ερώτημα*:

    LIMIT! /3 STATUTE ACTION /S FEDERAL /2 TORT /3 CLAIM
    - /3 = within 3 words, /S = in same sentence
- Παράδειγμα:
  - *Ανάγκη πληροφόρησης:* Information on the legal theories involved in preventing the disclosure of trade secrets by employees formerly employed by a competing company.
  - *Ερώτημα:*

    "trade secret" /s disclos! /s prevent /s employee!

Example: WestLaw http://www.westlaw.com/

- Ακόμα ένα παράδειγμα:
  - Requirements for disabled people to be able to access a workplace.
  - disabl! /p access! /s work-site work-place (employment /3 place).
- SPACE σημαίνει διάζευξη (disjunction).
- ***Μακροσκελή, επακριβή ερωτήματα, τελεστές εγγύτητας (proximity operators), διατυπωμένα σταδιακά (διαφορά από web search).***
- *Boolean αναζήτηση χρησιμοποιείται ακόμα από πολλούς επαγγελματίες.*
  - Ξέρεις ακριβώς τι παίρνεις ως απάντηση.
- Αυτό δε σημαίνει ότι δουλεύει καλύτερα.

Evidence accumulation

- 1 vs. 0 εμφάνιση ενός όρου αναζήτησης
  - 2 vs. 1 εμφανίσεις
  - 3 vs. 2 εμφανίσεις, κλπ.
  - Συχνά φαίνεται καλύτερο
- Χρειαζόμαστε και τη συχνότητα εμφάνισης του όρου στο έγγραφο.

Τί άλλο πέρα της αναζήτησης όρων

- «Λάθη», wildcards, κλπ.
- Φράσεις
  - ***Stanford University, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων***
- Γειτνίαση (Proximity): Find ***Gates*** *NEAR* ***Microsoft***.
  - Χρειαζόμαστε ευρετήρια που να διατηρούν πληροφορία για τη θέση των όρων σε ένα έγγραφο
- Ζώνες σε έγγραφα: Find documents with (*author* = ***Ullman***) *AND* (text contains ***automata***).

Διατεταγμένη (Ranked) αναζήτηση

- Συχνά θέλουμε να κατατάξουμε/ομαδοποιήσουμε τα αποτελέσματα
  - Την ομοιότητα (γειτνίαση) ενός ερωτήματος με ένα έγγραφο.
  - Χρειάζεται να αποφασίσουμε αν τα έγγραφα που παρουσιάζουμε στους χρήστες είναι μονοσύνολα ή αν ένα σύνολο από έγγραφα *καλύπτει διαφορετικές απόψεις* ενός ερωτήματος.

Ποιο περίπλοκη ημιδομημένη αναζήτηση

- *Title* is about Object Oriented Programming AND *Author* something like stro*rup
  - όπου * είναι ο wild-card τελεστής
- Θέματα:
  - Πως αντιμετωπίζουμε το “about”;
  - Πως γίνεται η κατάταξη;

web

- Πέρα από τους όρους
  - συνδέσεις
- Διαφορετικοί χρήστες, ανάγκες, ερωτήματα, κείμενα
- Ιδέες από κοινωνικά δίκτυα
  - Ανάλυση συνδέσμων, clickstreams ...

- Πως δουλεύουν οι μηχανές αναζήτησης; Μπορούμε να τις βελτιώσουμε;

Ακόμα

- Διαφορετικές γλώσσες (πολύγλωσσα κείμενα)
- Απαντήσεις ερωτήσεων (Question answering)
- Περιλήψεις
- Εξόρυξη κειμένου
- …

Διαδικαστικά

- Ιστοσελίδα
- Βιβλίο
  - Cristopher D. Manning, Prabhakar Raghavan and Hinrich Schutze. Εισαγωγή στην Ανάκτηση Πληροφοριών, Εκδόσεις Κλειδάριθμος
  - Η αγγλική έκδοση διαθέσιμη Δωρεάν.

Διαδικαστικά

- Βαθμολογία:
  - Ομαδικές Προγραμματιστικές Εργασίες 30%
  - Τελική Εξέταση 70%
- Για συμμετοχή στην Τελική Εξέταση είναι υποχρεωτική η παράδοση των Προγραμματιστικών Εργασιών!

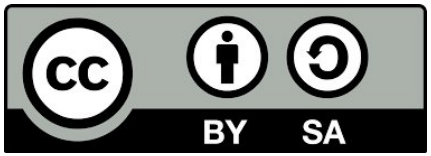
ΤΕΛΟΣ 1ου Μαθήματος

Ερωτήσεις;

Χρησιμοποιήθηκε κάποιο υλικό των:

- ✓ *Pandu Nayak and Prabhakar Raghavan, CS276:Information Retrieval and Web Search (Stanford)*
- ✓ *Απόστολου Ν. Παπαδόπουλου , Ανάκτηση Πληροφορίας (Τμήμα Πληροφορικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο)*

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ενωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Εργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Εχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

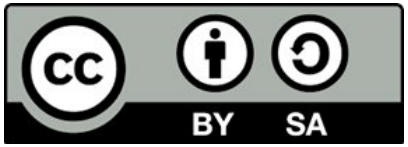
- Εκδοση 1.0 διαθέσιμη εδώ. http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1210.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Διδάσκων: Καθ. Ευαγγελία Πιτουρά. «Ανάκτηση Πληροφορίας. Εισαγωγή». Εκδοση: 1.0. Ιωάννινα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1210.

Σημείωμα Αδειοδότησης

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Παρόμοια Διανομή, Διεθνής Εκδοση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη.

- [1] https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/.